EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 15.3.2024
COM(2024) 139 final

2024/0073 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi uredb (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 v zvezi s standardi za dobre kmetijske in okoljske pogoje, shemami za podnebje, okolje in dobrobit živali, spremembami strateških načrtov SKP, pregledom strateških načrtov SKP ter izvzetji iz kontrol in sankcij

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Evropska unija si s strateškimi načrti v okviru skupne kmetijske politike (SKP) prizadeva spodbujati pameten, konkurenčen, odporen in raznolik kmetijski sektor, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost. Hkrati so njeni cilji tudi podpora in krepitev varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z njenimi zavezami iz Pariškega sporazuma, pa tudi krepitev socialno-ekonomskega tkiva podeželja.

Države članice so pripravile 28 strateških načrtov SKP, ki jih je odobrila Komisija, izvajati pa so se začeli leta 2023, in sicer z neposredno dohodkovno podporo kmetom, podporo za okoljske sheme ter podporo npr. za naložbe, nekatere kmetijske sektorje, razvoj podeželja ter znanje in inovacije. Strateški načrti zagotavljajo tako znatno povečanje subsidiarnosti pri upravljanju SKP kot usmerjenost v smotrnost. Odhodki morajo prispevati k uresničevanju desetih specifičnih gospodarskih, okoljskih in socialnih ciljev SKP, ki se merijo z vrsto skupnih kazalnikov.

Ti strateški načrti prispevajo k ambiciozni agendi Komisije za zeleni dogovor, skupaj z regulativnimi pobudami, naložbami v raziskave in drugimi ukrepi za doseganje okoljskih in podnebnih ciljev Unije do leta 2050. V zvezi s tem so bila z uredbo o strateških načrtih SKP (Uredba (EU) 2021/2115) uvedena višja referenčna stanja za podporo kmetijam, v 28 strateških načrtih pa so kmetom skupaj dodeljeni bistveno višji zneski podpore za okoljske in podnebne cilje v primerjavi s prejšnjo SKP.

Na splošno novi pristop dobro deluje. Vendar se je v prvem letu izvajanja strateškega načrta SKP jasno pokazalo, da so potrebne prilagoditve za zagotovitev učinkovitega izvajanja načrtov in zmanjšanje birokracije. Poleg tega izvajanja načrtov ne bi smeli obravnavati ločeno od razprav o drugih zakonodajnih predlogih v zvezi z zelenim dogovorom, ki bodo ali bi lahko neposredno vplivali na kmete in na zahteve iz strateških načrtov. Poleg tega je bil dogovor o uredbi o strateških načrtih SKP sprejet pred začetkom obsežne vojne agresije Rusije v Ukrajini, ki še naprej močno vpliva na trge (in marže kmetov) ter na evropsko kmetijsko politiko.

Čeprav so razlogi za obsežne proteste kmetov v državah članicah Unije zapleteni in raznoliki, zgoraj navedeni razlogi pomembno oblikujejo kontekst.

Evropski svet je 1. februarja 2024 razpravljal o izzivih v kmetijskem sektorju, vključno s pomisleki, ki so jih kmetje izrazili med protesti. Poudaril je bistveno vlogo SKP ter pozval Svet in Komisijo, naj po potrebi nadaljujeta delo. Za to je potreben duh sodelovanja med Evropsko komisijo, drugimi institucijami EU, državami članicami in kmeti. Predsednica Komisije Ursula von der Leyen se je zavezala, da bo začela temeljito analizo upravnega bremena, ki je na plečih kmetov, da bi opredelila področja, na katerih so potrebne izboljšave. Komisija je med drugim na podlagi prispevkov držav članic, ki jih je zbralo predsedstvo Sveta, ter organizacij kmetov EU in Evropskega parlamenta 22. februarja 2024 predložila delovni dokument o možnih ukrepih za poenostavitev, da bi prispevala k razpravam v Svetu.

Svet za kmetijstvo in ribištvo je 26. februarja 2024 potrdil svojo politično voljo za učinkovit odziv na skrbi kmetov in kot prvi korak podprl vrsto ukrepov, vključenih v navedeni delovni

dokument Komisije, kot prednostno nalogo za kratkoročni odziv na sedanjo krizo. Prav tako je vztrajal, da je potreben pregled temeljnih aktov skupne kmetijske politike, ki bi ga bilo treba začeti čim prej. Komisija je pozorno prisluhnila tudi stališčem, izraženim na seji Odbora Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja 26. februarja med izmenjavo mnenj o predlaganem svežnju poenostavitev za kmete in nacionalne uprave.

Cilj predloga

Komisija si s temi predlogi prizadeva za zelo ciljno usmerjene prilagoditve uredb o strateških načrtih SKP, da bi obravnavala nekatere težave pri njihovem izvajanju. S tem ciljno usmerjenim pristopom daje zelo pomemben odgovor na ugotovljene težave in izražene skrbi, hkrati pa želi ohraniti in zagovarjati splošno usmeritev sedanje SKP in njeno vlogo pri podpiranju prehoda evropskega kmetijstva na trajnostno kmetijstvo. Komisija meni, da bosta Evropski parlament in Svet hitro sprejela te ciljno usmerjene spremembe.

Prilagoditve se osredotočajo na spremembe, ki koristijo kmetom, saj bodo zmanjšale njihovo upravno breme, na prilagodljivosti, ki nacionalnim upravam omogočajo, da prilagodijo izvajanje glede na položaj kmetov, na spremembe ravnovesja med zahtevami glede pogojenosti in prostovoljnimi shemami, ki spodbujajo zelene prakse, ter na zagotovitev upravičencem, da bo politika v času izvajanja strateških načrtov stabilna. Prilagoditve v zvezi s pogojenostjo bodo na primer državam članicam omogočile večjo prožnost pri določanju standardov DKOP na nacionalni ravni, s čimer se bo poenostavilo breme za kmete, na primer z zagotavljanjem več možnosti, kako izpolniti zahteve, ali omogočanjem posebnih zelo ciljno usmerjenih izvzetij ali odstopanj, zlasti v primeru slabih vremenskih razmer. Upravno breme za manjše kmete (do 10 hektarov kmetijskih površin, tj. 65 % kmetov) se bo zmanjšalo z njihovim izvzetjem iz kontrolnih obiskov za preverjanje izpolnjevanja zahtev po pogojenosti. Hkrati bo dejstvo, da bodo manjši kmetje izvzeti iz sankcij, poenostavilo tudi upravno delo držav članic, saj nacionalnim organom ne bo treba izračunavati sankcij, ki bi lahko padle pod veljavni prag *de minimis*.

Predlog za povečanje števila sprememb strateških načrtov SKP bi moral državam članicam omogočiti, da prilagodijo svoje strateške načrte SKP, kadar je treba, da se upoštevajo spreminjajoči se pogoji za kmete. Na ta način zahteve, ki niso več upravičene, ne bi ostale v veljavi zgolj iz upravnih razlogov, kar bi poenostavilo sistem.

Države članice so odgovorne, da v celoti izkoristijo določbe o poenostavitvi za zmanjšanje upravnega bremena kmetov.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Predlagane spremembe so skladne s splošno usmeritvijo trenutno veljavnih temeljnih aktov SKP (uredba o strateških načrtih in uredba o financiranju, upravljanju in spremljanju SKP). Predlog je zato skladen z obstoječimi določbami politike.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Z zakonodajnim predlogom se prilagaja omejeno število določb trenutno veljavnih uredb o SKP, ki so se štele za skladne z drugimi politikami Unije. Predlog je zato skladen z drugimi politikami Unije.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Člen 43(2) PDEU, saj Uredba spreminja uredbi (EU) 2021/2115 in 2021/2116, ki v glavnem temeljita na tej pravni podlagi.

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Pogodba o delovanju Evropske unije določa, da si Unija in države članice delijo pristojnost za kmetijstvo. Unija izvaja svoje pristojnosti s sprejemanjem različnih zakonodajnih aktov, s čimer opredeljuje in izvaja skupno kmetijsko politiko EU, kot je določeno v členih 38 do 44 PDEU. Uredbi (EU) 2021/2115 in 2021/2116 sta del zakonodajnega okvira SKP EU. Da bi ublažili nekatere težave, zagotovili poenostavitev in razbremenili kmete, je treba ti uredbi spremeniti, kar je mogoče le na ravni EU.

• Sorazmernost

Predlog spreminja obstoječi uredbi samo v obsegu, ki je nujno potreben za doseganje zgoraj navedenih ciljev.

• Izbira instrumenta

Ker sta izvirna zakonodajna akta uredbi Evropskega parlamenta in Sveta, je treba tudi spremembe uvesti z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta z rednim zakonodajnim postopkom.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

• Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje

Ni relevantno.

• Posvetovanja z deležniki

Glede na obsežne proteste kmetov in za analizo upravnega bremena, ki je na plečih kmetov, ter opredelitev področij, na katerih so potrebne izboljšave, je Komisija štirim glavnim kmetijskim organizacijam na ravni EU poslala poziv k predložitvi predlogov ukrepov na ravni EU (SKP in druga zakonodaja EU), ki lahko zmanjšajo upravno breme za kmete. Belgijsko predsedstvo Sveta je ministrom za kmetijstvo poslalo podoben dopis, v katerem jih je pozvalo, naj opredelijo področja na ravni EU, ki lahko zmanjšajo upravno breme za kmete. Tudi Odbor Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja je poslal dopis, v katerem je opredelil šest področij, za katera meni, da je na njih treba konkretno in takoj ukrepati. Zaradi nujnosti tega predloga običajen postopek posvetovanja ni bil mogoč.

Ta *ad hoc* postopek posvetovanja, ki je trajal en teden, je privedel do številnih pobud in predlogov. Odzivi vseh uprav držav članic imajo širok obseg in medtem ko nekateri obravnavajo praktične izzive pri izvajanju in so kratkoročno izvedljivi, so številni koreniti in presegajo zmanjšanje upravnega bremena, poenostavitev izvajanja ali ustvarjanje stabilnosti politike za kmete. Posvetovanje s kmetijskimi organizacijami je privedlo do pozivov k nujnim ukrepom za poenostavitev upravnega bremena za kmete, hkrati pa je bila poudarjena potreba po stabilnem in doslednem okviru politike, s katerim se predlagajo nadaljnje dolgoročnejše reforme. Podobno je Odbor Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja opredelil številna ključna prednostna področja dela.

Komisija je prejete predloge razdelila na pet širših področij:

1. Prvi sklop predlogov zajema upravljanje strateških načrtov SKP in se nanaša na postopke za spreminjanje strateških načrtov (vključno s številom dovoljenih sprememb), spremljanje in pregled smotrnosti (vključno z letnim poročilom o smotrnosti) ter nekatere elemente integriranega administrativnega in kontrolnega sistema (poenostavitev metodologije ocenjevanja kakovosti sistema za spremljanje površin (AMS), uporaba geografsko označenih fotografij in geoprostorske aplikacije) ter kontrolnim sistemom in sistemom sankcij (vključno z racionalizacijo vseh kontrol na kmetiji).

   Komisija se je na ta sklop predlogov odzvala s številnimi nezakonodajnimi ukrepi ter v ta predlog vključila nekaj ciljno usmerjenih in omejenih pobud, zlasti za olajšanje pogostejših sprememb strateških načrtov SKP in odpravo kontrol v zvezi s pogojenostjo za male kmetije.

2. Drugi sklop predlogov se nanaša na ukrepe strateškega načrta SKP za okolje in podnebje. Številni predlogi se nanašajo na (drastične) spremembe zahtev in kontrol v zvezi s pogojenostjo, vključeni pa so bili tudi drugi predlogi, npr. o obravnavi malih kmetij ali finančnem upravljanju okoljskih intervencij.

   Komisija je že sprejela začasno in delno odstopanje od prve zahteve standarda DKOP 8 za leto 2024 in spremembo Delegirane uredbe (EU) 2022/126 s prilagoditvami za standard DKOP 1. Poleg tega ta predlog vsebuje nekaj ciljno usmerjenih prilagoditev pogojenosti, katerih cilj je obravnavati pomisleke glede izvajanja. Komisija si prizadeva za ta natančen pristop, da bi ohranila splošne cilje politike iz uredbe o strateških načrtih SKP, kot so razvidne iz odločitev sozakonodajalcev iz leta 2021.

3. Tretja skupina predlogov se nanaša na druge določbe SKP, ki presegajo okolje in podnebje, kot so razširitev prostovoljne vezane podpore, odlog ali odprava socialne pogojenosti ali spremembe shem sektorske podpore, ukrepi za promocijo in ekološko kmetovanje. Druge pobude pozivajo k temeljitejšemu ponovnemu razmisleku o kmetijski politiki EU.

   Številne izmed njih presegajo cilje poenostavitve in boljšega izvajanja strateških načrtov SKP. Poleg tega Komisija podpira ključne usmeritve uredbe o strateških načrtih SKP, kot je socialna pogojenost. Znotraj večjega manevrskega prostora, ki ga imajo države članice v okviru novega modela izvajanja SKP, je več predlogov že izvedljivih.

4. Četrta skupina predlogov se nanaša na vprašanja v zvezi z dohodki kmetij, zlasti na obvladovanje tveganj in krizno upravljanje, s predlogi za dodelitev več sredstev SKP za krizno upravljanje, revizijo določb SKP o podpori za instrumente za obvladovanje tveganja in sprejetje ukrepov za izboljšanje položaja kmetov v prehranski verigi.

   Medtem ko bi bilo treba o spremembah finančnih vidikov SKP razpravljati v okviru priprave naslednjega večletnega finančnega okvira, se Komisija strinja s pomisleki v zvezi z dohodkom kmetij in načrtuje ukrepe za izboljšanje položaja kmetov v prehranski verigi v ločenem delovnem postopku.

5. Peti in zadnji sklop predlogov se nanaša na predpise zunaj SKP, kot so krčenje gozdov, spremljanje gozdov, sanitarna pravila ali energija iz obnovljivih virov.

Komisija preučuje možnosti za več specifičnih sprememb aktov zunaj okvira SKP in pripravlja nezakonodajne ukrepe, da bi poenostavila ali pojasnila nekatera pravila, medtem ko se je treba o drugih spremembah politike pogajati v okviru tekočih zakonodajnih postopkov.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Ni relevantno (zunanji strokovnjaki niso sodelovali pri pripravi).

- **Ocena učinka**

Zaradi politične nujnosti predložitve tega predloga, katerega cilj je odziv na krizne razmere v kmetijstvu EU, ocena učinka ni bila izvedena, kot je predvideno v orodju št. 1 smernic Komisije za boljše pravno urejanje, ki določa pomembnost njihove prožne in sorazmerne uporabe. Ta predlog se nanaša na več ciljno usmerjenih sprememb uredb (EU) 2021/2115 in 2021/2116. Številni od obsežnejših predlogov za obravnavo pomislekov v zvezi z upravnim bremenom ter stabilnim in učinkovitim izvajanjem SKP, kot so bili predstavljeni v *ad hoc* postopku posvetovanja, se niso upoštevali. Komisija je mnenja, da je stabilnost politike pomembna in vztraja, da ima reformirana SKP pomembno vlogo „pri podpori kmetijstvu EU pri prehodu na trajnostni model kmetovanja ob hkratnem podpiranju dohodkov kmetov in tudi prehranske varnosti“. To temelji na obsežni zunanji oceni 28 odobrenih strateških načrtov SKP, ki jih je naročila Komisija in ki so bili podlaga za poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 23. novembra 2023: Povzetek strateških načrtov SKP za obdobje 2023–2027: skupna prizadevanja in skupne ambicije[1], iz katerega je zgoraj navedeni citat. Komisija je v tem poročilu tudi ugotovila, da so „[n]ovi strateški načrti SKP [...] ustrezno orodje za celostno uresničevanje ciljev politike SKP, saj jih države članice uporabljajo za pripravo in zagotavljanje odgovorov na izzive na svojih ozemljih, pri čemer dajejo prednost ciljem ter učinkovito in uspešno uporabljajo razpoložljive vire“.

Kljub temu so se v prvem letu izvajanja strateškega načrta SKP pokazale nekatere praktične težave pri izvajanju. Zato so poleg nezakonodajnih ukrepov potrebne nekatere omejene prilagoditve pravnega okvira Unije za SKP, da se zagotovi učinkovito izvajanje strateških načrtov SKP in zlasti dodatno zmanjša upravno breme, povezano z njihovim izvajanjem.

Za reformo SKP, ki je bila dogovorjena leta 2021, je bila opravljena temeljita ocena učinka. Priložena je bila predlogom, ki jih je Komisija predložila leta 2018[2]. Ta ocena učinka zagotavlja tudi pomembno ozadje za prilagoditve iz tega predloga. Natančneje, ključne razlike med možnostmi, ocenjenimi leta 2018, so se nanašale na ravnovesje med prostovoljnimi („shemami za podnebje in okolje“) ali obveznimi okoljskimi zahtevami („pogojenosti“). Medtem ko je uredba, ki je bila nazadnje sprejeta, kombinacija obeh pristopov, ocena učinka (str. 35) kaže njune prednosti in slabosti. Na podlagi spremenjenih razmer in izkušenj v prvem letu uporabe Komisija predlaga ponovno uravnoteženje v smeri bolj prostovoljnega pristopa.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Predlogi bodo zlasti zmanjšali breme za male kmetije, ki so mikropodjetja. Predlog, da se kmetije, manjše od 10 hektarov, izvzamejo iz kontrol v zvezi s pogojenostjo, vpliva na 65 % upravičencev SKP.

[1] COM(2023) 707 final z dne 23. novembra 2023.
[2] SWD(2018) 301 final z dne 1. junija 2018.

- **Temeljne pravice**

V predlogu se spoštujejo temeljne pravice in upoštevajo načela, ki jih priznava zlasti Listina Evropske unije o temeljnih pravicah.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Ta predlog nima proračunskih posledic.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Kot je določeno v členu 128 uredbe o strateških načrtih SKP, je bil vzpostavljen okvir smotrnosti, za katerega so skupaj odgovorne države članice in Komisija. Okvir smotrnosti omogoča poročanje, spremljanje in vrednotenje smotrnosti strateškega načrta SKP med njegovim izvajanjem. Ta okvir bi zajel spremembe v tem predlogu.

- **Obrazložitveni dokumenti (za direktive)**

Ni relevantno (pravno besedilo je uredba).

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Komisija predlaga več sprememb pogojenosti.

Vključena je splošna določba, ki državam članicam omogoča, da dovolijo začasna in ciljno usmerjena odstopanja od nekaterih zahtev po pogojenosti glede na vse bolj nepredvidljive vremenske razmere, ki lahko kmetom preprečijo izpolnjevanje zahtev, kot so roki v danem letu. Zaradi popolnosti okvira smotrnosti, spremljanja in vrednotenja bo Komisija preučila možnost, da države članice Komisijo enkrat letno obvestijo o izvajanju takih začasnih odstopanj v skladu s členom 143 Uredbe (EU) 2021/2115, zlasti odstavkom 4 navedenega člena.

Države članice bodo lahko določile tudi posebna izvzetja iz standardov za dobre kmetijske in okoljske pogoje (DKOP) 5, 6, 7 in 9, ki bodo zajemala primere, v katerih obstaja tveganje, da bi bile zahteve v nasprotju z njihovimi cilji, na primer zaradi posebnih agronomskih razmer za nekatere kmetijske rastline na posebnih vrstah tal in pedoklimatskih razmer ali zaradi škode na trajnem travinju, med drugim zaradi plenilcev ali invazivnih vrst. Kar zadeva posamezne DKOP, Komisija predlaga, da se iz standarda DKOP 8 črta obveznost, da se minimalni delež ornega zemljišča nameni za neproizvodne površine (neobdelana zemljišča) ali značilnosti (žive meje, drevesa ...), pri čemer se ohrani varstvo obstoječih krajinskih značilnosti. Namesto tega morajo države članice vzpostaviti shemo za podnebje in okolje, ki kmetom zagotavlja podporo za ohranjanje deleža ornega zemljišča v neproizvodnem stanju ali za ustvarjanje novih krajinskih značilnosti. To bi zagotovilo, da so kmetje posebej nagrajeni za te neproizvodne površine in značilnosti, ki so koristne za biotsko raznovrstnost na kmetijskih zemljiščih in splošneje za podeželje.

V zvezi s standardom DKOP 7, ki zahteva kolobarjenje, Komisija predlaga, da se kolobarjenje ohrani, vendar se državam članicam omogoči, da dodajo možnost za izpolnitev te zahteve z diverzifikacijo kmetijskih rastlin. Diverzifikacija kmetijskih rastlin tudi prispeva k ohranjanju potenciala tal, saj zagotavlja raznolikost kmetijskih rastlin v posameznem letu in tako posredno spodbuja kolobarjenje iz leta v leto. Komisija meni, da bo ta prožnost kmetom, ki jih prizadenejo redne suše ali prekomerne padavine, omogočila izpolnjevanje tega pogoja

na način, ki je bolj združljiv z realnostjo kmetovanja. Hkrati Komisija priznava in poudarja agronomske koristi kolobarjenja. Zato se prek shem za podnebje in okolje nagrajujejo in bi se morale še naprej nagrajevati ambicioznejše oblike kolobarjenja in diverzifikacije kmetijskih rastlin, med drugim zlasti vključitev beljakovinskih rastlin v kolobarjenje, da se izboljšata kakovost tal in odpornost poljedelstva.

Uporaba standarda za pokritje tal v občutljivih obdobjih (standard DKOP 6) je povzročila precejšnjo upravno togost in negotovost za kmete, ki pogosto omenjajo „koledarsko kmetovanje“, ki ne priznava (vse večje) spremenljivosti vremena. V skladu z duhom prožnosti strateških načrtov SKP, Komisija predlaga, da se pojasni, da bo izvajanje tega standarda pogojenosti večinoma v rokah držav članic.

Predlaga se tudi povečanje števila zahtevkov za spremembo strateškega načrta SKP, ki jih lahko država članica predloži, na dva na leto (povečanje s sedanjega enega na leto). To je potrebno za hitrejšo obravnavo spreminjajočih se razmer za kmete, tudi tistih, ki jih povzročijo neugodni vremenski dogodki.

Zaradi zmanjšanja bremena in povečanja predvidljivosti podpore SKP za kmete se predlaga, da se obveznost držav članic, da v primeru sprememb določene zakonodaje Unije v zvezi z okoljem in podnebjem ocenijo, ali je treba njihove strateške načrte SKP spremeniti, in o tej oceni v določenem roku uradno obvestijo Komisijo, omeji na spremembe zakonodajnih aktov iz Priloge XIII, ki začnejo veljati najpozneje do 31. decembra 2025. V veljavi ostaja obveznost držav članic, da opišejo, kako je dosežen večji skupni prispevek k okoljskemu in podnebnemu cilju iz člena 105 Uredbe (EU) 2021/2115 ter kako zelena struktura SKP prispeva k doseganju dolgoročnih nacionalnih ciljnih vrednosti, kot so določene v zakonodajnih aktih iz Priloge XIII k navedeni uredbi ali kot iz njih izhajajo, in kako je z njimi usklajena. Poleg tega bo Komisija ocenila potencial strateških načrtov SKP za blaženje podnebnih sprememb v obdobju 2023–2027.

Predlaga se sprememba Uredbe (EU) 2021/2116 za izvzetje malih kmetov, ki imajo največ 10 hektarov kmetijskih površin, iz kontrol in sankcij v zvezi s pogojenostjo. Namen je tako za nacionalne uprave kot za kmete zmanjšati upravno breme, povezano s kontrolami in pobiranjem kazni, ki je večje za male kmetije v primerjavi z večjimi. Izvzetje malih kmetov iz kontrol in sankcij v zvezi s pogojenostjo ne bo vplivalo na kontrole, ki se izvajajo v skladu z drugo zakonodajo in so del predpisanih zahtev ravnanja. Poleg tega bi morali biti upravičenci, ki prejemajo plačila na osnovi površin tako v okviru strateškega načrta SKP v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115 kot tudi v okviru programa razvoja podeželja, ki se izvaja na podlagi Uredbe (EU) št. 1305/2013 do 31. decembra 2025, ter se zato zanje izvajajo pregledi pogojenosti v skladu z Uredbo (EU) 2021/2116, izvzeti iz pregledov navzkrižne skladnosti in uporabe sankcij v skladu z Uredbo (EU) št. 1306/2013.

Da bi obravnavali pomisleke držav članic in kmetov že v zvezi z letom zahtevka 2024, se predlaga, da se spremembe standardov DKOP 6, 7 in 8 ter izvzetje iz sankcij za male kmete, ki imajo največ 10 hektarov kmetijskih površin, uporabljajo retroaktivno. Glede na to se za leto zahtevka 2024 predlagajo prehodne določbe, s katerimi se zagotovi, da lahko države članice uporabljajo spremembe svojih strateških načrtov SKP v zvezi s standardi DKOP 6, 7 in 8, preden Komisija odobri navedene spremembe v skladu s členom 119 Uredbe (EU) 2021/2115. Kar zadeva standard DKOP 8, bi morala biti taka možnost povezana z obstojem shem za podnebje in okolje, ki bi zajemale prakse za ohranjanje neproizvodnih območij, kot so neobdelana zemljišča, ali shem za podnebje in okolje za vzpostavitev novih krajinskih značilnosti na ornih zemljiščih. Vendar bo možnost, tudi s pravnega vidika, za zagotovitev retroaktivne uporabe v zvezi s spremembami standardov DKOP 6, 7 in 8 odvisna od natančne

vsebine in datuma začetka veljavnosti sprememb, vključenih v to uredbo. V tem trenutku ni mogoče odločiti, ali je mogoče zagotoviti tako retroaktivno uporabo. Povezane določbe člena 3 in člena 4, drugi pododstavek, so zato v predlog vključene v oklepajih. O njihovi izvedljivosti bi bilo treba razpravljati s sozakonodajalcema glede na končno vsebino in datum začetka veljavnosti te uredbe.

2024/0073 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi uredb (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 v zvezi s standardi za dobre kmetijske in okoljske pogoje, shemami za podnebje, okolje in dobrobit živali, spremembami strateških načrtov SKP, pregledom strateških načrtov SKP ter izvzetji iz kontrol in sankcij

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 43(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Računskega sodišča,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora[3],

ob upoštevanju mnenja Odbora regij[4],

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta[5] določa pravila o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta[6] določa pravila o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike.

(2) Kljub dejstvu, da ti uredbi državam članicam zagotavljata precejšnjo prožnost in omogočata zmanjšanje upravnega bremena kmetov, se je v prvem letu konkretne uporabe teh uredb prek strateških načrtov SKP jasno pokazalo, da so potrebne nekatere omejene prilagoditve pravnega okvira Unije za skupno kmetijsko politiko (SKP), da se zagotovi učinkovito izvajanje strateških načrtov SKP in zmanjša upravno breme, povezano z izvajanjem takih načrtov in kontrolo nekaterih zahtev.

---

3 UL C […], […], str. […].

4 UL C […], […], str. […].

5 Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

6 Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

(3) Poleg tega se kmetje soočajo z izjemnimi težavami in negotovostmi. Zlasti zadnja leta so zaznamovali številni ekstremni vremenski dogodki, med drugim suše in poplave v različnih delih Unije. Ti dogodki vplivajo na učinek in prihodke, močno pa vplivajo tudi na izvajanje in koledar običajnih agronomskih praks. Visoke cene energije in vložkov ter negotovosti, ki so posledica ruske vojne agresije proti Ukrajini, življenjski stroški, inflacija, zmanjšanje vrednosti proizvodnje žit v letu 2023 in sprememba mednarodnih trgovinskih tokov so privedli do dodatnih negotovosti in pritiska na kmete. Sočasnost teh dogodkov pomeni velik pritisk na kmete, da prilagodijo upravljanje svojih kmetijskih gospodarstev in izvajanje agronomskih praks kot upravljavci naravnih virov in kot gospodarski akterji.

(4) Zato je treba pregledati in poenostaviti nekatere določbe Uredbe (EU) 2021/2115 in Uredbe (EU) 2021/2116 za zagotovitev, da lahko države članice svoje strateške načrte SKP bolje prilagodijo potrebam kmetov in kmetom zagotovijo večjo prožnost za izvajanje njihovih kmetijskih dejavnosti ob upoštevanju vse večjih izzivov, nepredvidljivosti vremena in gospodarskih negotovosti.

(5) Člen 13 Uredbe (EU) 2021/2115 zahteva, da države članice zagotovijo, da se vsa kmetijska zemljišča, vključno z zemljišči, ki se ne uporabljajo več za pridelovalne namene, obdelujejo v skladu z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji. Države članice morajo na nacionalni ali regionalni ravni za vsak standard za dobre kmetijske in okoljske pogoje (DKOP) iz Priloge III k navedeni uredbi določiti minimalne standarde za kmete in druge upravičence v skladu z glavnim ciljem teh standardov iz navedene priloge. Na cilj varstva tal in kakovosti tal, ki se uresničuje s standardi DKOP 5, 6 in 7, vplivajo številni dejavniki, kot so vrsta tal, izbira kmetijskih rastlin, podnebne in vremenske razmere ali pretekla in sedanja raba zemljišč ter sistemi kmetovanja, kot je ekološko kmetovanje, ki zahteva drugačen pristop k nekaterim operacijam. Izkušnje kažejo, da bi lahko v nekaterih primerih uvedba določenih zahtev brez ustreznega upoštevanja teh dejavnikov, kot so omejitve obdelave ali obveznosti za setev v določenem obdobju, negativno vplivala na nekatera tla ali nekatere kmetijske rastline in celo lahko bila v nasprotju s ciljem varstva tal. Standard DKOP 9 določa prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, ki je opredeljeno kot okoljsko občutljivo na območjih Natura 2000. Vendar so izkušnje pokazale, da lahko pride do izjemnih okoliščin, v katerih se tako okoljsko občutljivo trajno travinje poškoduje, na primer zaradi plenilcev ali invazivnih vrst, in so za zagotovitev, da zahteve standarda DKOP 9 prispevajo k varstvu habitatov in vrst, lahko potrebni ustrezni ukrepi za odpravo takih razmer, vključno z izjemami od prepovedi oranja zadevnih območij, da se tako trajno travinje obnovi.

(6) Vse večje število ekstremnih vremenskih dogodkov in primerov škode na trajnem travinju, opredeljenem kot okoljsko občutljivo, zaradi dejavnikov, kot so plenilci ali invazivne vrste, povečuje pogostost posebnih težav pri uporabi zahtev standardov DKOP 5, 6, 7 in 9, ki jih morajo države članice obravnavati. Obstaja tudi tveganje, da bi bile take zahteve nesorazmerne glede na njihov dejanski prispevek k cilju varstva tal za standarde DKOP 5, 6 in 7 ter k cilju varstva habitatov in vrst za standard DKOP 9. Da bi se izognili takim primerom, bi bilo treba državam članicam dovoliti, da določijo posebna izvzetja iz zahtev standardov DKOP 5, 6, 7 in 9, da bi obravnavale posebne težave pri uporabi navedenih standardov DKOP, in sicer na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril, kot so vrste tal, kmetijske rastline ali sistemi kmetovanja, ali škoda na trajnem travinju, med drugim zaradi plenilcev ali invazivnih vrst. Ta izvzetja bi morala biti omejena v smislu zajete površine in ne bi smela ovirati prispevka teh standardov k njihovim glavnim ciljem iz Priloge III k Uredbi (EU) 2021/2115.

(7) Vremenske razmere in posledični vpliv na razmere na kmetijskih površinah lahko kmetom in drugim upravičencem preprečijo, da bi v danem letu izpolnili zahteve standardov DKOP, kot so roki in obdobja za operacije. V izogib temu, da bi bili kmetje soočeni s takimi zahtevami in da bi morali na primer posejati kmetijske rastline do določenega datuma, medtem ko vremenske razmere v danem letu ne omogočajo izvajanja potrebnih operacij ali le z resnimi negativnimi vplivi na tla, kot je zbitje tal, bi bilo treba državam članicam pri izvajanju minimalnih standardov, določenih v skladu s členom 13 Uredbe (EU) 2021/2115, dovoliti, da določijo začasna odstopanja od teh zahtev. Ta začasna odstopanja bi morala biti po obsegu omejena na kmete in druge upravičence ali površine, ki so jih prizadele vremenske razmere, in bi jih morale države članice uporabljati le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.

(8) Uredba (EU) 2021/2115 določa več elementov in orodij, s katerimi lahko države članice obravnavajo specifični cilj prispevanje k zaustavitvi in obratu trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine iz člena 6(1), točka (f), navedene uredbe. Eden od teh elementov je sistem pogojenosti. Zlasti standard DKOP 8 iz Priloge III k navedeni uredbi vsebuje več zahtev, vključno z obveznostjo, da se določen delež ornega zemljišča nameni za neproizvodne površine in značilnosti. Glavni cilj standarda DKOP 8 je ohranjanje neproizvodnih značilnosti in površin zaradi izboljšanja biotske raznovrstnosti na kmetijah. Države članice lahko tudi zasnujejo intervencije, ki podpirajo ta cilj, na primer sheme za podnebje in okolje iz člena 31(4), točka (g), Uredbe (EU) 2021/2115. Glede na izzive in negotovosti, ki izhajajo iz sočasnosti neugodnih dogodkov in gospodarskih negotovosti, so izkušnje pokazale, da je treba prilagoditi ravnovesje med različnimi orodji politike, ki prispevajo k varstvu in krepitvi biotske raznovrstnosti, da bi kmetom omogočili večjo prožnost pri prispevanju k temu cilju glede na specifično stanje na njihovem kmetijskem gospodarstvu in zagotovili večje finančno nadomestilo za tak prispevek.

(9) Natančneje, ker je obveznost, da se delež ornega zemljišča nameni za neproizvodne površine in značilnosti, trenutno del standarda DKOP 8, prva zahteva, iz Priloge III k Uredbi (EU) 2021/2115, morajo kmetje, ki zaprosijo za neposredna plačila in intervencije iz členov 70, 71 in 72 navedene uredbe, tako zahtevo spoštovati brez nadomestila nastalih stroškov ali izpada dohodka. To lahko v nekaterih primerih pomeni pomembno finančno breme za zadevne kmete in upravičence, zlasti glede na to, da na ornih zemljiščih, namenjenih za neproizvodne površine ali značilnosti v skladu s standardom DKOP 8, prva zahteva, ni mogoča nobena pridelava kmetijskih rastlin ali reja živali. Ob upoštevanju bremena in posledic za nekatere kmete ter izjemnih težav in negotovosti, s katerimi se soočajo, bi bilo potrebo po neproizvodnih površinah in značilnostih na ornih zemljiščih bolje obravnavati z orodjem, ki zagotavlja večjo prožnost in, kar je še pomembneje, ponuja spodbudo v obliki nadomestila za vsaj del nastalih stroškov in izpada dohodka v zvezi s takimi neproizvodnimi površinami in značilnostmi. V skladu s tem bi bilo treba člen 31 Uredbe (EU) 2021/2115 spremeniti, da se zagotovi, da države članice zagotovijo podporo za sheme za podnebje in okolje, ki zajemajo prakse za ohranjanje neproizvodnih površin, kot so neobdelana zemljišča, in za vzpostavitev novih krajinskih značilnosti na ornih zemljiščih.

(10) Hkrati bi bilo treba prilagoditi sistem pogojenosti, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/2115, in sicer tako, da se črta prva zahteva standarda DKOP 8, kot je navedena v Prilogi III k navedeni uredbi. Obveznost zaščite krajinskih značilnosti ter prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri

pticah, ki sta trenutno del zahtev standarda DKOP 8, bi bilo treba ohraniti kot del sistema pogojenosti, da bi se zagotovila zaščita obstoječih krajinskih značilnosti na kmetijskih zemljiščih.

(11) Državam članicam bi bilo treba omogočiti dodatno prožnost, da spremenijo svoje strateške načrte SKP, hkrati pa zagotovijo stabilnost strategije, obvladljivost strateških načrtov SKP in upravno učinkovitost postopka spremembe. Izkušnje so pokazale, da je lahko obravnavanje posebnih zahtev tako EKJS kot tudi EKSRP v enem zahtevku za spremembo zahtevno. Hkrati bi bilo treba omejiti število sprememb na koledarsko leto, da bi se kmetom in drugim upravičencem dalo dovolj časa za upoštevanje sprememb, da bi se omejilo upravno breme za države članice ter da bi lahko Komisija ocenila združljivost sprememb s pravnim okvirom Unije iz uredb (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 v rokih, določenih v navedenem pravnem okviru. Zato bi bilo treba največje število zahtevkov za spremembe strateških načrtov SKP povečati na dva na koledarsko leto.

(12) V skladu s členom 120 Uredbe (EU) 2021/2115 morajo države članice oceniti, ali bi morale v primeru sprememb zakonodajnih aktov Unije iz Priloge XIII k navedeni uredbi spremeniti svoje strateške načrte SKP, in o svoji oceni v določenem roku uradno obvestiti Komisijo. Ker se je ta obveznost izkazala za obremenjujočo za države članice in ker bi bilo treba omejiti prizadevanja, ki jih morajo države članice vložiti v oceno za preostanek sedanjega programskega obdobja za strateške načrte SKP, se obveznost ne bi smela uporabljati za spremembe zakonodajnih aktov iz Priloge XIII, ki začnejo veljati po 31. decembru 2025.

(13) Izkušnje kažejo, da sočasnost številnih neugodnih dogodkov za kmete predstavlja izzive, ki zahtevajo večjo prožnost in poenostavitev izvajanja strateških načrtov SKP v zvezi z nekaterimi standardi DKOP iz Priloge III k Uredbi (EU) 2021/2115.

(14) Glavni cilj standarda DKOP 6 je zagotoviti zaščito tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva, in sicer z minimalno pokritostjo tal, da bi se preprečila gola tla v takih občutljivih obdobjih. Še pomembneje kot pri drugih standardih DKOP je dejstvo, da na zasnovo in izvajanje zahtev tega standarda DKOP vpliva veliko različnih dejavnikov. Zlasti se lahko minimalna pokritost tal zagotovi na različne načine, ki niso odvisni le od podnebnih razmer in stanja tal, temveč tudi od dejavnikov, kot sta izbira kmetijskih rastlin in trajanje rastne sezone v danem letu. Prav tako lahko obstajajo različna občutljiva obdobja, odvisno zlasti od specifičnega stanja tal in podnebnih razmer. Poleg tega morajo imeti kmetje in drugi upravičenci pri odločanju o proizvodnji in zlasti pri odločitvah glede setve možnost uskladiti izpolnjevanje zahtev standarda DKOP 6 z nepredvidljivimi vremenskimi razmerami. Glede na te dejavnike bi morale imeti države članice možnost, da v primerjavi z drugimi standardi DKOP upravljajo take zahteve standarda DKOP 6 na način, ki je prožnejši in zagotavlja, da take zahteve prispevajo h glavnemu cilju navedenega standarda, ob upoštevanju vrste dejavnikov, kot so talne in podnebne razmere.

(15) Zato bi bilo treba državam članicam omogočiti, da določijo glavne elemente standarda DKOP 6 in jih povzamejo v strateških načrtih SKP v skladu s členom 109(2), točka (a), Uredbe (EU) 2021/2115. Komisija bi morala v skladu s členoma 13(1) in 109(2) ter členoma 118 in 119 navedene uredbe zagotoviti, da je standard DKOP 6, kot ga določijo države članice, na splošno skladen z glavnim ciljem tega standarda.

(16) Glavni cilj standarda DKOP 7 iz Priloge III k Uredbi (EU) 2021/2115 je ohraniti potencial tal. Glede na to, da lahko k ohranjanju potenciala tal prispeva tudi diverzifikacija kmetijskih rastlin, ki jo nekateri kmetje lažje izvajajo, bi morale imeti

države članice glede na številne pritiske in izzive, s katerimi se trenutno soočajo, možnost kmetom dovoliti, da izpolnjujejo standard DKOP 7 tudi z diverzifikacijo kmetijskih rastlin. Zato bi bilo treba določiti minimalne zahteve glede diverzifikacije kmetijskih rastlin.

(17) Pomembno je, da SKP z zahtevami glede pogojenosti še naprej prispeva k okoljskim ciljem iz člena 6(1), točke (d) do (g), Uredbe (EU) 2021/2115. Pomembno je tudi, da se zagotovi stabilnost teh zahtev kot skupno izhodišče za države članice in kmete. Zato bi se morale zahteve glede pogojenosti še naprej uporabljati za vse kmete. Vendar je lahko upravno breme, povezano s kontrolami zahtev glede pogojenosti, kot so določene v Uredbi (EU) 2021/2116, nesorazmerno veliko za male kmete in nacionalno upravo. Zato bi bilo treba poleg zagotovitve prožnosti v zvezi s standardi DKOP 6, 7 in 8 zmanjšati breme za male kmete in nacionalne uprave, povezano s kontrolami iz Uredbe (EU) 2021/2116. Posledično se za kmete z največjo velikostjo kmetijskega gospodarstva, ki ne presega desetih hektarov kmetijske površine, ne bi smele izvajati kontrole v okviru sistema pogojenosti glede spoštovanja predpisanih zahtev ravnanja v skladu s pravom Unije ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev. Ker taki mali kmetje predstavljajo 65 % upravičencev SKP, vendar upravljajo le približno 10 % skupne kmetijske površine, bi to poenostavilo delo za številne kmete in nacionalne uprave, hkrati pa zaradi razmeroma majhne kmetijske površine, ki jo upravljajo mali kmetje, ne bi bistveno oviralo vloge zahtev glede pogojenosti pri prispevanju k njihovim ciljem.

(18) Ker je kmetijska površina, ki jo upravljajo mali kmetje, omejena in so sankcije za male kmete na splošno nizke, bi uporaba sankcij lahko povzročila nesorazmerno breme za upravo držav članic. Zato bi morali biti mali kmetje, ki so izvzeti iz kontrol, izvzeti tudi iz uporabe upravnih sankcij za neskladnost z zahtevami glede pogojenosti.

(19) Da bi se izognili pretiranim upravnim stroškom in bremenom v zvezi s pregledi pogojenosti in navzkrižne skladnosti, bi morali biti upravičenci, ki prejemajo plačila na osnovi površin tako v okviru strateškega načrta SKP v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115 kot tudi v okviru programa razvoja podeželja, ki se izvaja na podlagi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta[7] do 31. decembra 2025, ter se zato zanje izvajajo pregledi pogojenosti v skladu z Uredbo (EU) 2021/2116, izvzeti iz pregledov navzkrižne skladnosti in uporabe sankcij v skladu z Uredbo (EU) št. 1306/2013.

(20) Uredbi (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.

(21) [Da bi se zagotovilo nemoteno izvajanje ukrepov iz člena 1(6), točke (a), (b) in (c), te uredbe, je treba določiti prehodne določbe v zvezi s spremembami strateških načrtov SKP, ki jih države članice v letu 2024 predložijo v odobritev Komisiji v skladu s členom 119 Uredbe (EU) 2021/2115, in v zvezi z učinki teh sprememb v letu 2024, preden jih Komisija odobri.]

(22) Da bi se zagotovilo nemoteno izvajanje predvidenih ukrepov, bi morala ta uredba zaradi izjemnih težav in negotovosti, s katerimi se soočajo kmetje, nujno začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

---

[7] Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L 347, 20.12.2013, str. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).

(23) [Da bi se izognili nesorazmernemu upravnemu bremenu za male kmete in nacionalne organe, bi bilo treba izvzetje iz sankcij zaradi neskladnosti z zahtevami glede pogojenosti ali zahtevami glede navzkrižne skladnosti uporabljati retroaktivno za leto zahtevka 2024.]

(24) [Glede na to, da se je leto zahtevka 2024 začelo 1. januarja 2024, bi se moral člen 1(6), točke (a), (b) in (c), te uredbe uporabljati za leto zahtevka 2024, da bi imele države članice možnost uporabiti spremembe iz te uredbe za leto zahtevka 2024 –]

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Spremembe Uredbe (EU) 2021/2115

Uredba (EU) 2021/2115 se spremeni:

(1) člen 4 se spremeni:

(a) v odstavku 3 se točka (a) nadomesti z naslednjim:

„(a) ‚orna zemljišča' so zemljišča, ki se obdelujejo za pridelavo kmetijskih rastlin, ali površine, ki so na voljo za pridelavo kmetijskih rastlin, vendar so neobdelane; za trajanje obveznosti so to tudi zemljišča, ki se obdelujejo za pridelavo kmetijskih rastlin, ali površine, ki so na voljo za pridelavo kmetijskih rastlin, vendar so neobdelane in so bile dane v praho v skladu s členom 31 ali členom 70 te uredbe ali členi 22, 23 ali 24 Uredbe Sveta (ES) št. 1257/1999([*]) ali členom 39 Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005([**]) ali členom 28 Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta([***]);

([*]) Uredba Sveta (ES) št. 1257/1999 z dne 17. maja 1999 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada (EKUJS) ter spremembi in razveljavitvi nekaterih uredb (UL L 160, 26.6.1999, str. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1999/1257/oj).

(**) Uredba Sveta (ES) št. 1698/2005 z dne 20. septembra 2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) (UL L 277, 21.10.2005, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1698/oj).

(***) Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L 347, 20.12.2013, str. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).";

(b) v odstavku 4, prvi pododstavek, se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) vsaka površina kmetijskega gospodarstva, ki:

(i) ima krajinske značilnosti, za katere velja obveznost ohranjanja na podlagi standarda DKOP 8 iz Priloge III, ali

(ii) se za čas trajanja zadevne obveznosti kmeta določi ali ohrani na podlagi sheme za podnebje in okolje iz člena 31.

Če se države članice tako odločijo, lahko ‚upravičeni hektar' vključuje druge krajinske značilnosti, če te niso prevladujoče in bistveno ne ovirajo opravljanja kmetijske dejavnosti

zaradi površine, ki jo zasedajo na kmetijski parceli. Države članice lahko pri izvajanju tega načela določijo največji delež kmetijske parcele, ki vključuje te druge krajinske značilnosti.

Kar zadeva trajno travinje z razdrobljenimi neupravičenimi značilnostmi, se lahko države članice odločijo, da bodo uporabile fiksne koeficiente zmanjšanja za določitev površine, ki velja za upravičeno;“;

(2) člen 13 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice zagotovijo, da se vsa kmetijska zemljišča, vključno z zemljišči, ki se ne uporabljajo več za pridelovalne namene, obdelujejo v skladu z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji. Države članice na nacionalni ali regionalni ravni za vsak standard DKOP iz Priloge III določijo minimalne standarde za kmete in druge upravičence v skladu z glavnim ciljem teh standardov iz navedene priloge. Države članice pri določitvi svojih standardov po potrebi upoštevajo specifične značilnosti zadevnih zemljišč, vključno s stanjem tal in podnebnimi razmerami, obstoječe sisteme kmetovanja, kmetijske prakse, velikost kmetije in strukture kmetije, rabo zemljišč ter posebnosti najbolj oddaljenih regij.

Pri postavljanju standardov DKOP 5, 6, 7 ali 9 iz Priloge III lahko države članice določijo posebna izvzetja iz zahtev teh standardov. Posebna izvzetja iz standardov DKOP 5, 6, 7 ali 9 temeljijo na objektivnih in nediskriminatornih merilih, kot so kmetijske rastline, vrste tal in sistemi kmetovanja ali škoda na trajnem travinju, med drugim zaradi plenilcev ali invazivnih vrst, ter so omejena v smislu zajete površine. Posebna izvzetja se določijo le, kadar in kolikor so potrebna za reševanje posebnih težav pri uporabi teh standardov in ne ovirajo bistveno prispevka vsakega od teh standardov k njihovim glavnim ciljem iz Priloge III.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek 2a:

„2a. Pri izvajanju minimalnih standardov, določenih v skladu z odstavkoma 1 in 2, lahko države članice v primeru vremenskih razmer, ki v danem letu kmetom in drugim upravičencem preprečujejo izpolnjevanje zahtev, kot so roki in obdobja, ki so določeni v teh standardih, dovolijo začasna odstopanja od teh zahtev. Ta začasna odstopanja so po obsegu omejena na kmete in druge upravičence ali površine, ki so jih prizadele vremenske razmere, in se uporabljajo le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.“;

(3) v členu 31 se vstavi naslednji odstavek 1a:

„1a. Države članice v okviru shem za podnebje in okolje iz odstavka 1 vzpostavijo in zagotovijo podporo za sheme, ki zajemajo prakse za ohranjanje neproizvodnih površin, kot so neobdelana zemljišča, in za vzpostavitev novih krajinskih značilnosti na ornih zemljiščih. Te sheme so prostovoljne za aktivne kmete in skupine aktivnih kmetov.“;

(4) v členu 119 se odstavek 7 nadomesti z naslednjim:

„7. Zahtevek za spremembo strateškega načrta SKP se lahko predloži dvakrat na koledarsko leto, vendar so mogoče izjeme, ki jih določa ta uredba ali jih v skladu s členom 122 določi Komisija. Poleg tega se lahko v obdobju trajanja strateškega načrta SKP predložijo še trije zahtevki za spremembo strateškega načrta SKP. Ta odstavek se ne uporablja za zahtevke za spremembo, s katerimi se predložijo manjkajoči elementi v skladu s členom 118(5).“;

(5) v členu 120 se doda naslednji odstavek:

„Odstavek 1 se ne uporablja za spremembe zakonodajnih aktov iz Priloge XIII, ki začnejo veljati po 31. decembru 2025.“;

(6) Priloga III se spremeni:

(a) v tabeli se vnos za „DKOP 6“ nadomesti z naslednjim:

„

DKOP 6	Minimalna pokritost tal, da se preprečijo gola tla v obdobjih, ki so najbolj občutljiva, kot to določijo države članice(****)	Zaščita tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva

(****) Države članice lahko upoštevajo zlasti kratko rastno sezono, ki je posledica dolžine in ostrosti resnosti zimske sezone v zadevnih regijah.“;

(b) v tabeli se vnos za „DKOP 7“ nadomesti z naslednjim:

„

DKOP 7	Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen kmetijskih rastlin, ki rastejo pod vodo Poleg tega se lahko države članice odločijo kmetom in drugim upravičencem dovoliti, da izpolnjujejo ta standard tudi z diverzifikacijo kmetijskih rastlin(*****)	Ohranjanje potenciala tal

(*****) Kolobarjenje pomeni spremembo pridelka na ravni parcele (razen v primeru večletnih kmetijskih rastlin, trav in drugih zelenih krmnih rastlin ter neobdelanih zemljišč), vključno z ustrezno upravljanimi sekundarnimi kmetijskimi rastlinami.

Države članice lahko glede na raznolikost kmetovalnih metod in kmetijsko-podnebnih pogojev v zadevnih regijah odobrijo druge prakse okrepljenega kolobarjenja s stročnicami ali diverzifikacijo kmetijskih rastlin, katerih cilj je izboljšanje in ohranjanje potenciala tal v skladu s cilji tega standarda DKOP.

Države članice pri opredelitvi zahtev glede diverzifikacije kmetijskih rastlin upoštevajo naslednje minimalne zahteve:

– kadar je velikost ornega zemljišča kmetijskega gospodarstva med 10 in 30 hektari, diverzifikacija kmetijskih rastlin pomeni pridelavo vsaj dveh različnih kmetijskih rastlin na ornem zemljišču kmetijskega gospodarstva. Glavna kmetijska rastlina ne pokriva več kot 75 % tega ornega zemljišča;

– kadar je velikost ornega zemljišča kmetijskega gospodarstva več kot 30 hektarov, diverzifikacija kmetijskih rastlin pomeni pridelavo vsaj treh različnih kmetijskih rastlin na ornem zemljišču kmetijskega gospodarstva. Glavna kmetijska rastlina ne pokriva več kot 75 % tega ornega zemljišča, glavni kmetijski rastlini skupaj pa ne pokrivata več kot 95 % tega ornega zemljišča.

Države članice lahko iz obveznosti iz tega standarda izvzamejo kmetijska gospodarstva:

(a) kadar se več kot 75 % ornega zemljišča uporablja za proizvodnjo trav ali drugih zelenih krmnih rastlin, je neobdelanega, se uporablja za pridelavo stročnic ali pa gre za kombinacijo navedenih uporab;

(b) kadar je več kot 75 % upravičene kmetijske površine trajno travinje, ki se uporablja za proizvodnjo trav ali drugih zelenih krmnih rastlin ali za pridelavo kmetijskih rastlin, ki so velik del leta ali velik del cikla pridelave pod vodo, ali pa gre za kombinacijo navedenih uporab, ali

(c) z velikostjo ornega zemljišča do 10 hektarov.

Države članice lahko uvedejo zgornjo mejo površine, pokrite z eno samo kmetijsko rastlino, da preprečijo velike monokulture.

Za kmete, certificirane v skladu z Uredbo (EU) 2018/848, se šteje, da izpolnjujejo ta standard DKOP.

(******) Uredba (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L 150, 14.6.2018, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/oj).“;

(c) v tabeli se vnos za „DKOP 8“ nadomesti z naslednjim:

„

DKOP 8	—·Ohranjanje krajinskih značilnosti — Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah — Mogoči tudi ukrepi za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst	Ohranjanje neproizvodnih značilnosti zaradi izboljšanja biotske raznovrstnosti na kmetijah

“.

Člen 2

Spremembe Uredbe (EU) 2021/2116

Uredba (EU) 2021/2116 se spremeni:

(1) v členu 83 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Z odstopanjem od odstavka 1 so kmetje z največjo velikostjo kmetijskega gospodarstva, ki ne presega 10 hektarov kmetijske površine, prijavljene v skladu s členom 69(1), izvzeti iz kontrol v okviru sistema, vzpostavljenega v skladu z odstavkom 1 tega člena.“;

(2) v členu 84 se doda naslednji odstavek:

„4. Z odstopanjem od odstavkov 1 do 3 ter člena 85 so kmetje z največjo velikostjo kmetijskega gospodarstva, ki ne presega 10 hektarov kmetijske površine, prijavljene v skladu s členom 69(1), izvzeti iz sankcij iz odstavkov 1 do 3 ter člena 85.“;

(3) v členu 104, odstavek 1, drugi pododstavek, točka (a), se točka (iv) nadomesti z naslednjim:

„(iv) kar zadeva EKSRP v zvezi z nastalimi odhodki upravičencev in plačili, ki jih je plačilna agencija izvedla v okviru izvajanja programov razvoja podeželja v skladu z Uredbo (EU) št. 1305/2013, razen členov 96 in 97 Uredbe (EU) št. 1306/2013, kar zadeva upravičence, za katere se uporablja kontrolni sistem iz člena 83 te uredbe;“.

[Člen 3

Prehodne določbe

(1) Z odstopanjem od člena 119(8), tretji pododstavek, Uredbe (EU) 2021/2115 datum začetka učinkov sprememb strateških načrtov SKP v zvezi z EKJS, ki jih države članice predložijo Komisiji v odobritev v skladu s členom 119(2) navedene uredbe za

leto zahtevka 2024 v zvezi z elementi iz člena 1(6), točke (a), (b) in (c), te uredbe, ni predmet odobritve Komisije.

(2) Z odstopanjem od člena 119(11) Uredbe (EU) 2021/2115 se lahko države članice za leto zahtevka 2024 odločijo, da imajo lahko spremembe strateških načrtov SKP v zvezi z elementi iz člena 1(6), točke (a), (b) in (c), te uredbe pravni učinek, preden jih odobri Komisija. Za element iz člena 1(6), točka (c), te uredbe lahko države članice to odločitev sprejmejo le, če za leto zahtevka 2024 uporabljajo shemo, ki zajema prakse za ohranjanje neproizvodnih območij, kot so neobdelana zemljišča, ali za vzpostavitev novih krajinskih značilnosti na ornih zemljiščih iz člena 31 Uredbe (EU) 2021/2115.

Države članice pri sprejemanju te odločitve zagotovijo, da se spoštujejo splošna načela prava Unije, zlasti načelo pravne varnosti, načelo nediskriminacije ter varstvo legitimnih pričakovanj kmetov in drugih upravičencev, ter da se upošteva potreba kmetov in drugih upravičencev, da imajo dovolj časa za upoštevanje sprememb.]

Člen 4

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

[Člen 1(6), točke (a), (b) in (c), ter člen 2, točki 2 in 3, se uporabljata za leto zahtevka 2024.]

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednik*